



Andra delårsrapporten 2023 för tiden 1.1–31.8.2023

VD/6293/02.01.00.00/2023

PT/MR/PK/JT/EA

I enlighet med anvisningarna för **verkställandet av budgeten** får stadsstyrelsen och stadsfullmäktige rapporter om utfallet av budgetanslagen och de bindande målen tertiälvis för januari–april, januari–augusti, samt för hela året i samband med bokslutet. Den andra delårsrapporten 2023 har utarbetats utgående från läget 31.8.2023.

Omvärldens utveckling

Enligt statistikcentralens förhandsuppgifter uppgick Vandas invånarantal till 245 100 i juli 2023. Befolkningen har under januari–juli ökat med 2 300 invånare, vilket var lika många jämfört med motsvarande tidpunkt år 2022. Invandringen har legat på en högre nivå jämfört med året innan och Vanda har fått 2 500 personer i inflyttningsöverskott från utlandet. Den inhemska migrationen är över 600 personer på minus, vilket är klart fler än året innan. Nettomigrationen mellan kommunerna blev negativ i Vanda under coronaåren och trenden är oförändrad.

Befolkningsutvecklingen i de tio största städerna är mycket olika sinsemellan. Snabbast växer Helsingfors och Esbo. I januari-juli 2023 har befolkningen i Helsingfors vuxit med 6 200 personer och i Esbo med 4 800 personer. Gemensamt för de snabbast växande städerna är att deras befolkning ökar på grund av befolkningsförändringens alla tre faktorer, dvs. den naturliga befolkningsökningen, nettomigrationen mellan kommunerna och nettoinvandringen. I de andra städerna ligger minst en av dessa tre faktorer på minus. I endast fyra städer är den naturliga befolkningsökningen ännu positiv, dvs. endast i Uleåborg utöver huvudstadsregionens stora städer. Det är dock anmärkningsvärt att nettoinvandringen ökar folkmängden i alla städer. Folkmängden minskar i Jyväskylä och Björneborg. Vandas befolkningsökning var i januari-juli 2023 fjärde snabbast bland de stora städerna.

Arbetslösheten har slutat minska i Vanda. De senaste åren har präglats först av den snabbt ökande arbetslösheten under coronapandemin år 2020 och den efterföljande snabba minskningen av arbetslösheten. Ännu i början av 2023 minskade arbetslösheten jämfört med situationen året innan, men under sommaren avstannade minskningen. I juli 2023 fanns det redan något fler arbetslösa än under motsvarande period året innan. Skillnaden är dock inte betydande, särskilt med tanke på att stadens befolkning samtidigt har ökat.

Trots att arbetslösheten inte har stigit nämnvärt sedan året innan syns det redan en tydligare trendförändring i långtidsarbetslösheten. Långtidsarbetslösheten steg snabbt till följd av coronapandemin och den började minska långsammare än den övriga arbetslösheten. Under år 2022 och i början av år 2023 såg man en klart positiv utveckling. Även i bästa fall låg långtidsarbetslösheten dock på en betydligt högre nivå än före coronapandemin. Våren 2023 vände trenden och antalet långtidsarbetslösa började återigen att växa. I juli 2023 fanns det 5 082 långtidsarbetslösa i Vanda.

Ungdomsarbetslösheten har också hållit sig på en något högre nivå än under coronatiden. Typiskt för ungdomsarbetslösheten är bland annat säsongvariationen som beror på skolornas läsår, vilket gör det svårare att se en tydlig trendförändring. I juli 2023 fanns det 1 514 arbetslösa under 25 år i Vanda.

Arbetslösheten i de stora städerna har utvecklats i samma riktning. Arbetslösheten är högst i Uleåborg,



där arbetslöshetsgraden var 13,8 procent. Lägst var arbetslösheten i Esbo, 9,8 procent. Arbetslösheten i Vanda var medelhög bland de stora städerna. Den var lägre än i Åbo och Uleåborg samt något lägre än i Tammerfors. I Helsingfors är arbetslösheten i praktiken lika hög som i Vanda.

Antalet lediga arbetsplatser har minskat markant i Vanda. Då det i juli 2022 fanns 3 751 lediga arbetsplatser i Vanda, var antalet 2 354 i juli 2023.

I sin helhet låg sysselsättningen i Vanda fortfarande på en måttlig nivå. Utvecklingen går ändå i en oroande riktning. Den ekonomiska utvecklingen håller tydligt på att avta och antalet arbetsplatser minskar. Långtidsarbetslösheten har redan vänt riktning efter att ha stannat på en hög nivå efter coronapandemin.

Byggandet i Vanda är på väg att sakta ner ordentligt. Antalet bygglov som beviljades i Vanda i början av året hamnar på en klart lägre nivå jämfört med de tre tidigare åren. Fram till juli 2023 hade bygglov beviljats för 943 bostäder i Vanda. Vid motsvarande tidpunkt året innan hade bygglov beviljats för 1 680 bostäder.

Byggandet av nya bostäder i Vanda visar också en tydlig avmattning. Antalet påbörjade bostäder hamnar varje månad på en klart lägre nivå jämfört med de tre föregående åren. Fram till juli 2023 hade byggandet av 428 bostäder inletts i Vanda. Under motsvarande tidpunkt året innan hade 1 371 bostäder påbörjats. Det är mindre än en tredjedel av nivån året innan.

Byggandet håller på att minska avsevärt. Detta påverkar också många andra saker. Byggandet är bl.a. en betydande sysselsättare och det minskade byggandet syns oundvikligen också i sysselsättningen inom den närmaste framtiden.

Utvecklingen av skattefinansieringen

Under januari–augusti 2023 har staden fått skatteinkomster på sammanlagt 449,7 milj. euro (2022: 816,4 milj. euro), varav 325,2 milj. euro i kommunalskatt (2022: 665,3 milj. euro), samfundsskatt 70,4 milj. euro (2022: 98,7 milj. euro) och fastighetsskatt 54,2 milj. euro (2022: 52,5 miljoner euro). I hela landet har det i januari–augusti redovisats 47,7 procent mindre i kommunalskatter än året innan på grund av nedskärningarna i kommunernas skattesatser med anledning av välfärdsområdesreformen. De redovisade kommunalskatterna minskade med 51,1 procent i Vanda.

Kommunförbundet har uppdaterat sina ramar för den kommunspecifika beskattningen utgående från 2021 års beskattning som slutfördes i augusti, statistiken över hur de inkomster som är understödda förskottsinnehållning år 2022 utvecklats (förhandsuppgift), finansministeriets nyaste skatteprognoser samt den prognosticerade befolkningsutvecklingen. Utifrån ramen beräknas det i Vanda inflyta ca 431 milj. euro, dvs. omkring 17 milj. euro mer i kommunalskatt än det som förutsatts i budgeten. Att prognosen är bättre än budgeten beror särskilt på löntagarnas höjda avtalslöner och hela lönesumman. Jämfört med året innan förutspås minskningen vara 55,1 procent. I förhållande till året innan minskar skatteintäkterna i enlighet med välfärdsområdesreformens nedskärning av kommunalskatten med 12,64 procentenheter. Beskattningen för 2022 blir färdig i oktober-november. En eventuell justering av utdelningen och hur den påverkar storleken på november månads redovisning bekräftas när den slutgiltiga beskattningen är klar. I december torde man även justera kommungruppens och kommunernas andelar för år 2023.

I januari–augusti inflöt sammanlagt 70,4 milj. euro i samfundsskatt till staden, vilket är en minskning på 28,7 procent jämfört med året innan. I hela landet uppgick motsvarande ändring i kommunernas



Samfundsskatt i jämförelse med fjolåret till 30,5 procent. Valfärdsområdesreformen skar ner ca en tredjedel av kommunernas andel av samfundsskatteintäkterna. Vandas samfundsskatteinkomster förutspås uppgå till 94,7 milj. euro och överskrida budgeten med cirka 7 milj. euro utgående från Kommunförbundets skatteram. Den positiva uppskattningen av samfundsskatteutfallet förklaras av de förbättrade debiteringskalkylerna för skatteåret 2022 samt skatteredovisningarna som var större än väntat i början av 2023. Från och med sommaren har företagen dock sänkt sina förskottsskattebetalningar.

Enligt Kommunförbundets ram skulle Vanda år 2023 få 113,6 milj. euro i redovisade fastighetsskatter, vilket överskrider budgetprognosen med ca 5 milj. euro, i synnerhet på grund av det höjda beskattningsvärdet hos byggnader. De höjda byggkostnaderna har höjt återanskaffningsvärdet hos byggnader, vilket höjer beskattningsvärdena.

Skatteinkomsterna uppskattas totalt sett överskrida budgeten med omkring 28 milj. euro om den slutliga beskattningen motsvarar förhandsbeskedet som gavs i augusti 2023.

Enligt Kommunförbundets statsandelskalkyler får staden 127,7 milj. euro i statsandelar för basservice, 30,0 milj. euro i ersättning för skatteförluster som åsamkats genom ändringarna i beskattningsgrunderna och

20,2 milj. euro i finansiering för bildnings- och kulturväsendet år 2023 enligt undervisnings- och kulturministeriets beslut. Undervisnings- och kulturministeriets slutliga beslut kommer i slutet av året. Utgående från prognosen skulle totalt 177,7 milj. euro inflyta i statsandelar, 3,3 milj. euro under det budgeterade.

Driftsekonomin

Under januari–augusti uppgick stadens och fondernas verksamhetsintäkter till 209,0 milj. euro, verksamhetsutgifter till -642,4 milj. euro, medan verksamhetsbidraget var -433,4 milj. euro. Under januari–augusti har verksamhetsintäkterna förverkligats till 61 procent, verksamhetskostnaderna till 65 procent och verksamhetsbidraget till 67 procent i förhållande till budgeten.

Enligt prognosen ökar verksamhetsintäkterna till 329,7 milj. euro och verksamhetskostnaderna till -1 009,6 milj. euro. Verksamhetsintäkterna beräknas underskrida budgeten med cirka 14,7 milj. euro. Underskridningen beror på att markförsäljningsmålet vid stadsmiljöns verksamhetsområde underskreds med över 20 milj. euro. I synnerhet har efterfrågan på bostadstomter minskat på grund av det osäkra marknadsläget till följd av kriget i Ukraina, stigande byggkostnader och räntor, inflationen och det försämrade konsumentförtroendet. Verksamhetskostnaderna överskrider enligt budgetprognosen med cirka 20,5 milj. euro. Löneuppgörelsen inom kommunsektorn preciserades i början av 2023 och den ökar personalkostnaderna för 2023 med uppskattningsvis 6,5 milj. euro mer än vad som beräknats i budgeten. Arbetsmarknadsstödet kommunandel beräknas överstiga budgeten med 4 milj. euro, eftersom långtidsarbetslösheten fortfarande ligger på en hög nivå. Överskridningen för verksamhetsområdet för fostran och lärande uppskattas vara 20,5 milj. euro särskilt på grund av småbarnspedagogikens ökade användning av Seures personaluthyrning och ökade kostnader på grund av prishöjningar. Överskridningen av utgifterna inom stadsmiljöns verksamhetsområde beräknas uppgå till 7,8 milj. euro. Överskridningen beror på ökade bygg- och underhållskostnader för gator och parker samt högre uppvärmnings- och elkostnader. Verksamhetsbidraget förutspås bli omkring 35,2 milj. euro sämre jämfört med budgeten.

Skatteinkomsterna förutspås överskrida budgeten med 28,4 milj. euro. Överskridningar förutspås inom



alla skattekategorier. Statsandelsintäkterna beräknas underskrida budgeten med omkring 3,3 milj. euro.

Finansieringsposterna beräknas överstiga budgeten med 3,2 milj. euro. Ränteinkomsterna överskrider budgeten med 5,3 milj. euro och räntekostnaderna med 2,1 milj. euro. Stadens låneportfölj har en hög skyddsgrad, men den snabba ökningen av marknadsräntorna år 2022 börjar också synas i stadens räntekostnader under år 2023.

I januari-augusti har av- och nedskrivningar verkställts för 72,9 milj. euro och för hela året beräknas de uppgå till sammanlagt cirka 110,8 milj. euro.

I den andra delårsrapporten för år 2023 prognostiseras ett årsbidrag på 151,5 milj. euro, vilket överskrider den beräknade budgeten med omkring 6,9 milj. euro. Resultatprognosen utmynnar enligt den prognos som sammanställts i slutet av augusti i ett överskott på cirka 40,7 milj. euro (i budgeten 47,5 milj. euro). Resultatet för år 2023 är exceptionellt högt, eftersom en del av kommunalskatterna ännu redovisas till kommunerna i enlighet med de högre skattesatserna för år 2022 och samfundsskatterna i enlighet med den gamla utdelningen när välfärdsområdena lösgörs 1.1.2023. Situationen kommer att normaliseras till år 2025.

Investeringar

Inkomsterna i stadens investeringsdel uppgick i januari–augusti till 3,4 milj. euro, investeringsdelens utgifter till -99,2 milj. euro och investeringsdelens netto till -95,8 milj. euro.

Stadens totala investeringsutgifter förutspås år 2023 ligga på en nivå av 173,7 milj. euro och underskrida investeringsanslagen i budgeten med runt 6,7 milj. euro. Investeringsinkomsterna förutspås uppgå till 6,8 milj. euro och investeringsdelens netto till 166,9 milj. euro.

I investeringsutgifterna förutspås det uppstå en överskridning av de offentliga anläggningstillgångarna med cirka 12,8 milj. euro bl.a. på grund av att kostnadsnivån för byggande har stigit samt allmänt höjda kostnader på grund av inflationen. Man förbereder sig också på att planera byggandet av Vandaspåran och skaffa allianspartner. Investeringarna i byggande förutspås för sin del underskrida budgeten med 17,7 milj. euro på grund av att inledningen av flera projekt flyttas till en senare tidpunkt bl.a. på grund av utdragna projektberedningar och entreprenadupphandlingar och störningar i marknadsläget för byggande.

Finansieringen

Nettouplåningen för 2023 beräknas vara svagt negativ i budgeten. År 2022 amorterade Vanda långfristiga lån med 71,7 milj. euro och stadens lånestock har därmed minskat med cirka 300 milj. euro sedan 2016. Lånebeloppet per invånare har minskat ännu mer. Staden amorterar under innevarande år de långfristiga lånen i enlighet med amorteringsplanerna för 106,7 milj. euro. Dessutom amorterades ett lån på 52 milj. euro i förtid, varav 40 miljoner euro har refinansierats tills vidare med förmånligare villkor. Beloppet på den nya upplåningen preciseras under höstens lopp, då man har bildat sig en mer precis uppfattning om budgetutfallet, finansieringsbehovet och stadens likviditetssituation.

Stadsstyrelsen 9.10.2023 § 15

Stadsdirektörens förslag:



Stadsstyrelsen beslutar att

- a) anteckna den andra delårsrapporten för år 2023 för kännedom och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att den andra delårsrapporten för år 2023 antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 13.11.2023 § 6

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna den andra delårsrapporten 2023 för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att fullmäktigegrupperna lämnade in följande gemensamma protokollsuttalande i ärendet:

De bindande målen och deras mätare är ett viktigt verktyg för att stadens strategi ska lyckas. Därför ska det redovisas så transparent och korrekt som möjligt om de genomförs, genomförs delvis eller inte genomförs.

Bilagor:

- Bilaga 1: Vanda stads andra delårsrapport 2023
- Bilaga 2: De största dotterbolagens delårsrapporter 2/2023
- Bilaga 3: Rapportering av de bindande målen 2/2023

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Matti Ruusula, ekonomi- och strategidirektör, tfn 043 824 9254

Päivi Kandolin, budgetchef, tfn 040 626 7613

([fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi))